

UDRUGA "KAZALIŠTE, VIZUALNE UMJETNOSTI
I KULTURA GLUHIH - DLAN"

ISSN 1845 - 8122

PLJESAK JEDNE RUKE

god. 1, br. 3, 2006.

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Kritike, sugestije, primjedbe ...	3
3. Osobna iskustva: Što smo dobili u naslijeđe od Suvag-a?	4
4. Zanimljivosti: Marama od svile	7
5. Osobna iskustva: Petra me najbolje čuje	7
6. Intervju sa Jasnom	8
7. Stručni tekstovi: Iz smjernica za knjižnične službe i usluge za gluhe	13
8. Kolumna: Zaboravi, Ema	13
9. Iz povijesti: Povijest gluhih žrtava Holokausta	14
10. SF Književnost: Fronta	17
11. Iz medija: Prva gluha osoba turistička menadžerica	18
12. Iz medija: Nagluhom učeniku s pužnicom jedinica iz glazbenog odgoja	19
13. Naslovna stranica američkog časopisa "Deaf life"	20

"Pljesak jedne ruke" - Časopis Udruge "Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN" - izlazi 4 puta godišnje.

Adresa: Palmotićeva 43a, 10000 Zagreb

Telefon: 385 1 618 12 90

E-mail: dlan@crodeafweb.net

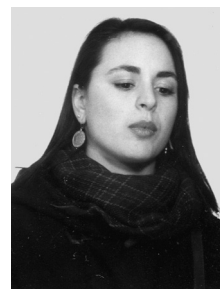
Web stranica: www.dlan.crodeafweb.net

Žiro-račun: 2402006-1100074154 (Erste Bank)

Matični broj: 1608037

Odgovorni urednik: Angel Naumovski

Glavna urednica: Petra Podhorsky Lončarić

Lektura: Ana Užbinec

Naslovnica: Umjetničko djelo Ljiljane Popović

Tisak: Tiskara Ban

Riječ urednika

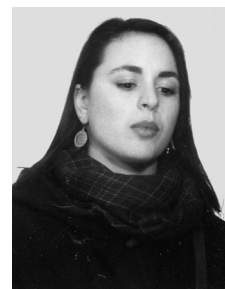
Dragi čitatelji „Pljeska...“!

Ponovno se okupljamo u trećem broju našega časopisa. Nakon dugog zimskog sna, već smo dobro zagazili u proljeće, i nakon početnih prilagodbi, opet donosimo par zanimljivih priloga. Najprije da spomenemo ekskluzivni interviu sa gđjom Jasnou iz Siska, koja je dojmljivo i iskreno odgovarala na pitanja o ugradnji kohlearnog implantata. Srdačno pozdravljamo njezin poduhvat i zahvaljujemo na razgovoru i želimo joj puno uspjeha sa novim sluhom. Naša stalna suradnica Verona Lisak sa svojim kulturnim člankom „Što smo dobili u naslijeđe od Suvaga“, zadužila nas je i s SF književnošću, „Frontom“. Čitateljima će biti zanimljiv i članak o dječaku s kohlearnim implantom koji je dobivao negativne ocjene iz glazbene kulture, jer „učitelj nije znao da ne čuje“, a „ono što ne čuješ ne možeš ni znati“. Rado vam predstavljamo gđu Vandu Šagovac, prvu turističku menadžericu oštećena sluha, i posrednicu pri MČUK-u, koji organizira kreativne radionice za kreativni dio populacije Osoba. Donosimo i novost, prijevod teksta o gluhim Židovima u Holokaustu, a i nadalje ćemo se truditi nalaziti i prevoditi zanimljive tekstove koji se tiču gluhih i njihovog udjela u ljudskoj povijesti i svakodnevnom životu. Najveća novost koju donosimo je rubrika „Sugestije, primjedbe i kritike“, u kojoj će

nam se čitatelji moći obratiti sa svojim mišljenjem, stavovima, primjedbama i kritikama, komentarima Prvo pismo već smo dobili pa ga objavljujemo, a odgovor slijedi u slijedećem broju (moramo još razmisliti što ćemo odgovoriti, i to dobro).

Srdačno Vas pozdravljamo, i pažljivo oslušujemo vaše potrebe,

Vaša Petra

KRITIKE - SUGESTIJE - PRIMJEDBE - KRITIKE - SUGESTIJE - PRIMJEDBE - KRITIKE - SUGESTIJE

Uredništvu časopisa PLJESAK JEDNE RUKE

Poštovano uredništvo.

U rukama mi je vaš prvijenac časopisa DLAN. Drago mi je da je pokrenut novi časopis koji bi poslužio (nadam se) kulturnoj i vizualnoj pismenosti gluhih i nagluhih. Na prvi pogled ne izgleda loše. Ali, pitam se jedno, a koliko poznajem gluhe, da li je to namijenjeno širokim masama ili samo "određenim" gluhim. Zašto to pitam? Samo na početku ima toliko izraza za koje prosječno obrazovani gluhi nemaju pojma što znače, pa time ispada da je to stručni časopis uz koji bi trebalo servirati i Klaićev "Riječnik stranih riječi" ili Anićev "Riječnik hrvatskog jezika".

Tema ovaj vašeg prvijenca je KOMUNIKACIJA i već odmah šamar preko gluhog uha. AUGUMENTATIVNA komunikacija (ta riječ dolazi od latinske AUGMENTUM, a znači povećanje, prirastak). Što gluhim treba povećati ili prirasti? Kompleks?

Idemo dalje. Vanja Jović piše: citiram dio ...komunikacija je sredstvo kojim čovjek raspolaže radi boljeg razumjevanja čovjeka sa čovjekom uz posredovanje okoline ili trećeg čovjeka... Sredstvo je jezik ili ruka ili olovka kako bi se ostvarila komunikacija (komunikacija je davanje i primanje informacija u raznim oblicima). Što je okolina nego treća osoba iliti kako kaže Vanja Jović čovjek.

Na 9 - oj stranici ima zanimljiva priča. Velikim slovima me udara u oko slijedeće: ŠTA JE BOLJE: NAUČITI GOVORITI ILI KOMUNICIRATI?. Da bi ostvario kakvu takvu komunikaciju čovjek mora prvo ići u školu da nauči čitati i pisati (ako ništa, a ono koliko toliko). Kad je već naučio čitati i pisati pola komunikacije je uspostavio sa svijetom. Znači treba naučiti govoriti da bi se moglo komunicirati sa okolinom, komunikacija bez govora (ili bez razne pomoći) nije komunikacija.

Na strani 16. viša matematika i za mene koji sam slušao predavanja na fakultetu. Čemu to?

Čemu uporaba riječi konvergirati i reminescirati kad postoje i lijepa domaća riječi, dok koordinatizacija ne postoji, valjda se mislilo na koordinaciju (uskладiti).

Nemam namjeru da vas odmah ubijem u pojam, ali ipak smatram da bi trebali naći lektora koji bi vam uredio tekstove, tj sveo u razumljive okvire. Ako je vaša namjera da se to distribuira među "određenim" gluhim to je onda druga stvar.

Sa poštovanjem

Omer Hadžović

Zagreb, 12.02.2006.

Opaska uredništva: Primjedba o nelektoriranosti časopisa odnosi se na njegov prvi broj. Uredništvo zahvaljuje gospođici Ani Užbinec na pomoći i lekturi 2. i 3. broja.

Što smo dobili u naslijeđe od SUVAG-a?

Prema sljedećem ćete sami donijeti zaključak...

Počela bih pričom o jednoj situaciji koja sama po sebi sadrži sav uvid u problematiku osoba s oštećenim sluhom koje su prošle program rehabilitacije govora.

Na mom fakultetu je osim mene studirala još jedna gluha djevojka. Jednog smo dana skupa krenule prema tramvajskoj stanici. Prema nama je dolazila kolegica s fakulteta. Bile smo pomalo zatečene jer joj je nekoliko dana ranije poginula majka u prometnoj nesreći, i "čule" smo da je padala u nesvijest od šoka. Bila je tu pred nama. Prijateljica se brzo snašla i pružila joj je ruku da izrazi sućut, dok sam ja samo stajala šuteći i ne znajući što je najpametnije učiniti. Kolegica je spremno prihvatila ruku, ali bila je zbunjena jer nije shvatila da joj se izražava sućut. Još sam više utonula u šutnju ne želeći pogoršavati situaciju. Nakon nekog vremena kolegica je zaključila da joj prijateljica govori "Sutra, sutra..." i razišle smo se u takvom nesporazumu.

Meni je osobno ta situacija bila strašna i zbog prijateljice koja nije bila ni kriva ni dužna. Ova situacija je samo jedan od mnogobrojnih primjera koji pokazuju da je moć jezika ta koja povezuje i zbližava ljude. Je li potrebno reći da smo i mi društvena bića, da se ne razlikujemo od osoba s normalnim sluhom po potrebi za komunikacijom. Bez razumijevanja nema komunikacije, nema odnosa. Kao da si fizički tu, ali

ne i dušom. Henry Roth u knjizi "Call it Sleep" (Nazovite to snom) kaže: "Ako si onome što si osjetio mogao pridružiti riječi, to je postalo tvoje." A u karakteru je svakog čovjeka da nešto svoje dijeli, pa i riječi. Komunikacija je bitna potreba svakog čovjeka.

Ako čovjek ne dijeli vlastitu riječ, osamljuje se. Usamljenost je naša sjena u skoro svakom trenutku, bez obzira na broj ljudi s kojim se družimo. I zbog toga postoji opasnost da izgubimo vlastiti bitak.

Ne razvijaju sve osobe s oštećenim sluhom jednako svoj govor. Nekima ide bolje, a nekima lošije, ili jako loše. Ima nas svakakvih "proizvoda" iz SUVAG-a. Neki zbog manjih ili većih poteškoća u komunikaciji gube društvenu nit. To je ono što ide u prilog uporabi znakovnog jezika koji je najbliži naravi gluhog čovjeka. Iako ja sama ne znam znakovni jezik (intuitivno) pretpostavljam da gluhoj osobi znakovni jezik može pružiti snagu i dostojanstvo, a ne poniženje i stid zbog vlastitog hendikepa.

A kako učenje govora razvija i obogaćuje um u osoba s oštećenim sluhom? Uzmimo malo gluho dijete ispred balona. Sigurno se i prije susretalo s balonom, ali njegovo znanje o balonu sastoji se samo od vizualne slike. Da se netko potruđi naučiti ga riječ 'balon' pored vizualne slike bi se pojavio i pravi pojam. Što li bi se tek dogodilo da dijete nauči i mnoštvo drugih pravih pojmova koje će kao spužva upiti u se?

Slijepa osoba se ne rehabilitira da nauči gledati svojim očima; paraplegičar se ne rehabilitira da nauči hodati; SUVAG rehabil

itira osobe s oštećenim sluhom da nauče govoriti, a sluh i govor su tijesno povezani. Profesori u SUVAG-u moraju izvući maksimum iz nas do kraja osnovnoškolskog općeg obrazovanja, a nikad im ne bih pozavidjela na poslu jer su rezultati vrlo individualni.

Nakon osnovne škole prepušteni smo sami sebi s kakvim-takvim govorom. I kako da nam taj naš naučeni govor ne bi predstavljao svojevrsni teret? Teret koji ipak s ponosom nosimo kroz život, jer govor nas čini ljudima i približava nas ljudima više nego da se koristimo isključivo znakovnim jezikom. Iako teško stečen, govor je neprocjenjiva vrijednost jer kroz govornu komunikaciju iskustva imaju daleko veću težinu; to nije nimalo lakši put...

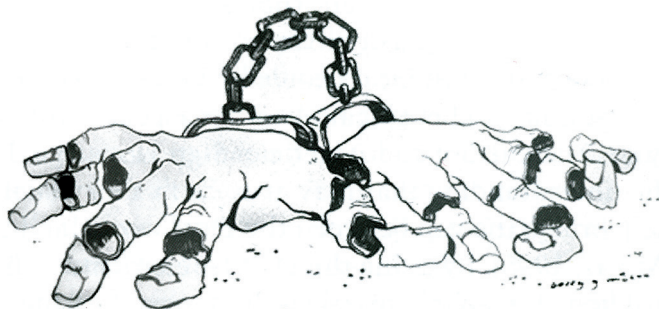
Jedna mlada diplomirana doktorica u polusatnom razgovoru radi opsežnih pretraga, nije shvatila da ne čujem nego je u moj karton upisala: "Poteškoće u govoru" (kasnije sam sama dopisala "Ne čuje"). Što da onda očekujem od "nestručnog" svijeta? S vremenom mi je postalo jasno da ne mogu previše očekivati od ljudi koji nikada nisu bili u društvu osobe s oštećenim sluhom. Nisu krivi za svoje neznanje.

I tu počinje naša misija: obrazovati i osvještavati ljude oko sebe o specifičnim crtama našeg hendikepa. No, teško je uvijek imati snagu za tu misiju. Ponekad jednostavno dignoš ruke od svega i zatvoriš se u vlastiti svijet. Kroz "misiju" sam upoznala strah i odbojnost ljudi koji su se suočili s našim hendikepom. Osim što im je naš glas i govor tuđ, suočeni su i s vlastitim neznanjem. Ljude sa slabom dozom humanosti i dobre volje izbjegavam jer "misija" se

onda usporava ili stane. Treba ići dalje jer u "misiji" je na kocki i naša duša.

I na kraju krajeva, misija ne može postojati u pravom smislu riječi bez određenih iskustava i predznanja. Potrebno je dosta vremena da bi se život sumirao i saživio u nutrini bića. Prema vlastitom banalnom iskustvu sami ćete vidjeti da nisam mogla ostvariti misiju na košarkaškim treninzima. U 14. godini sam, nakon probnih koraka, svrstana u naprednu skupinu. Nije mi bilo teško svaku večer odlaziti treninge. Jako sam to voljela.

S vremenom se počela javljati sumnja da nešto nije u redu i problemi su se nagomilavali, a nije mi bilo jasno zašto. Tek nakon nekoliko godina, na jednoj utakmici, dok je trener gluhom kolegi posebno polako objašnjavao, u djeliću sekunde sve mi je postalo jasno. Moji treninzi su se sastojali od čistog, običnog "snimanja" koraka, odnosno imitiranja trenerovih koraka, bez ikakvog znanja o nazivu blokada, napada i općenito koju taktiku odigrati. Trener je glava ekipe, a bez te glave na utakmici bih paradirala kao izgubljeno pile pa bih ubrzo bila vraćen na klupu.

U meni je raslo i raslo nezadovoljstvo zbog prekratkih minutaža na utakmicama, zbog nedokazivanja kroz igru. Usto, postala sam klupski "idiot" - kolegice su mislile da ne vidim ni-

hove poruge iza leđa. Šutjela sam i pravila se da ništa ne vidim. U svemu tome jedina svijetla točka bio mi je trener za kojega znam da me volio. Bio bi mi pomogao da je znao kako.

I ne mogu reći da mi nisu bili pružene šanse, ali nisam ih znala iskoristiti. Svi konci popucali su na jednoj utakmici kad sam se pobunila i odbila poziv pomoćnog trenera da uđem u utakmicu par sekundi prije kraja, nakon čega samo morala vratiti dres (a mislila sam da će doći do razgovora o svemu što me tišti). Tad sam se slomila i potpuno napustila košarku, čak i bez pozdrava

treneru što i dan-danas najviše žalim.

Naš nedostatak nije ni očit, lako vidljiv. Uši su lijepe, nedeformirane. Slijepca prepoznajete po bijelom štapu ili psu vodiču; paraplegičara prepoznajete po kolicima, a nas koji smo prošli rehabilitaciju govora nemali broj ljudi, čim im upadne u oko slušni aparat ili znakovni jezik, označuje kao "gluhonijeme".

Taj pojam ocjenjujemo vrlo, vrlo primitivnim, kao da je izvađen iz nekog pra-pradavnog korijena. Dogodi se da nas zamijene za strance koji govore njihovim materinjim jezikom, ili misle da imamo govornu manu. Mislim da ne moram baš svaki put izgovarati informaciju: "Ne čujem", a čak i da to kažem, ne bi im bilo puno jasnije. U američkim

filmovima se povremeno čuje izraz "čitaj mi sa usana" i bila sam uvjerena da je to cijelom svijetu jasno. No, imala sam tu "sreću" da naletim na jednu curu koja nikada u životu nije čula za nikakvo čitanje s usana i rekla je: "Svašta!"

I sam je SUVAG njegovao tradiciju da na priredbama recitate čitaju oni kojima je glas čist, bez "šumova", dok bi oni s manje čistim glasom odskakutali i odplesali svoje ulogice. Doduše, bila sam i u grupi koja je svirala melodiku. Imali smo nastupe zajedno s djecom koja čuju i znali smo dobiti pohvale. Učili smo tako da smo prvo pritiskali tipke u ritmu i jačinu tona po dirigiranju naše voditeljice - tiho, tiše, ili jače i još jače.

U SUVAGU su djeca podijeljena u dvije skupine: na one koji se istovremeno školuju u redovitoj školi i na one koji su pohađali samo SUVAG. Oni prvi su u SUVAG-u ponavljali gradivo iz redovite škole. Učili su i spremali se za testove i za popravljane ocjena, te su išli na individualne govorne vježbe. Neki su punih osam godina tako bili u školi od jutra do mraka. Nemaš vremena razmišljati o životu, stalno si zauzet s obavezama, družiš se s vršnjacima. Uljuljkana sigurnost svakodnevnice prekinula se odlaskom u srednju školu.

Život je okrenuo drugu stranu medalje i trebalo je upoznati njegovo pravo lice. Iz iluzije padaš u ponor kada spoznaš da te ljudi vide prije svega kao gluho osobu, a ne kao nekoga ravnopravnoga. U SUVAG-u su nas na neki način programirali da je sve moguće, kao da nam je cijeli svijet prilagođen, i kao da se bez većih poteškoća možemo prilago-

diti svijetu. Može se reći da je SUVAG na neki način formirao naša očekivanja o budućnosti. Moja očekivanja nisu se razlikovala od očekivanja djece bez hendikepa. Sva djeca su slična. Sanjaju o ljepšem i boljem svijetu, o dobrim djelima...

Do velikih promjena došlo je kada sam shvatila neke stvari na vjeronauku koji se održavao na znakovnom jeziku. Shvatila sam da sam tijekom cijelog školovanja bila zakinjuta za pomoć koja bi mi omogućila da u potpunosti pratim nastavu i predavanja. Shvatila sam da sam bila zakinjuta za potpuno praćenje komunikacije, a na to imam puno pravo. U životu, nakon svega proživljenog, ta je spoznaja još jedan veliki most koji, s mukom, treba prijeći.

I glasujem za to da nam se omogući punopravna nazočnost u svim razinama društvenog života, pa makar i uz pomoć znakovnog jezika, čemu se u SUVAG-u posebno protive. Čak ni nagluhe osobe koje mogu telefonirati nisu u boljoj poziciji, jer oni imaju poteškoća s praćenjem nastave i u razgovoru s većim brojem ljudi. Poteškoća je u tome što se u komunikaciji najviše oslanjamo na čitanje s usana i sve ovisi o tome koliko se toga "uhvati". Kao da slažemo mozaik, pokušavamo sve povezati u jednu cjelinu.

S gluhoćom bi se mogla ponovno roditi, ona mi nije toliki teret koliko mi je teret vlastiti govor. Tek po govoru, ne po gluhoći se i razlikujemo od drugih. Da mi govor teče automatski kao što hodam ili spavam ne bi se ništa čudno zapazilo. Govor je moj "izdajica" i svjesna sam da me prema njemu sustav vrijednosti većine ljudi svrstava u neku drugu, nižu skupinu. San mi je živjeti bez misli

na to da mi govor nije savršen i da je "umjetno" naučen. Govor je za nas ona najbolnija spona o kojoj ovisimo kao društvena bića i živimo s tim. To je teži križ od gluhoće.

Znam da ljudi normalnog sluha ne čuju jednako, znam da imaju različit sluh, premda ne znam kako i na koji način. Shvatila sam to iz vlastitog iskustva, kroz druženje s ljudima. Događalo mi se da prvi put sretnem neku osobu i odmah me razumije pa bih s njom ravnopravno komunicirala. Za takve kažem da imaju dobar, fleksibilan sluh. S druge strane, više puta mi se dogodilo da komunikacija zapinje s nekim ljudima, a za njih kažem da slabije podešavaju sluh. Ne mogu protumačiti zašto jer ne znam u čemu je stvar. Zašto me neki ljudi od prve razumiju, dok se drugi trebaju privikavati, a neki se uopće ne mogu naviknuti?

A naš sluh? O njemu je i riječ cijelo vrijeme. Oštećeni sluh i slušno pomagalo? Što s njim uopće čujemo? Uključite televizor ili radio prijemnik i pojačajte ga do maksimuma. Čut ćete samo buku, nećete ništa razumjeti. Čujemo buku iako je aparat podešen na zadovoljavajuću jačinu zvuka. Preko telefona neki gluhi mogu čuti glas, ali ne mogu razumjeti govor, dok neki nagluhi mogu razumjeti. Sve ovisi o stupnju oštećenja. U mom uhu bez aparata nema ni traga zvuka. Sluh se ne može izvježbati kao govor. Rezultati kod vježbanja govora puno su bolji od rezultata vježbi slušanja.

Meni je osobno sluh puno više "osvijestila" bioenergija, nego sve ove godine rehabilitacije skupa. Nisam voljela slušne vježbe jer sam se osjećala bezvrijednom budući da nisam uspi-

jevala prepoznati riječi. Ali varate se ako mislite da nemamo osjećaj za glazbu i ritam. Na primjer, jedan moj poznanik koji ne može razumjeti glas preko telefona strastveno voli operu i ide na operne koncerte. Kad sam bila srednjoškolka, na jednom satu kiparstva zasmetala me nagla tišina jer je kazetofon koji je non-stop svirao utihnuo, pa sam pitala što je to do maloprije sviralo. Odgovor je bio jazz, i to me zapanjilo jer je moj otac jazz muzičar. Drugi primjer je kada na ulici slušam peruansku glazbu od koje mi se tresu noge, dok drugi stoje kao ukopani.

Treba pohvaliti SUVAG zbog entuzijazma u tom radu koji je preuzeo na sebe, ali mi smo pravi nositelji SUVAG-ove metode i tu je kraj rasprave o tome kome pripada najviše zasluge za postignute rezultate. SUVAG nas tek upućuje, a rezultati su naši. Hendikep je u nama, ali ne živimo s njime 24 sata dnevnom, barem ja ne.

Prije sam malo tražila i nadala se. Danas tražim previše i ne nadam se. Tražim titlovanje glavni "Dnevnik" na televiziji, kao i što više titlovanih domaćih emisija; da se u TV-program uvede slovo 'T' kao kratica za titlovanje (kao što je 'R' za reprizu); osigurano službu tumača koja će nam uvijek biti na raspolaganju; da se, u slučaju ako iskrсну problemi na kolodvorima informiramo ravnopravno kao i drugi, itd.

Ako bude moralo proći mnogo vremena a to se ne ostvari, mislim da ću onda početi nositi majicu s natpisom "GLUHA SAM I IGNORIRAM VAS".

Verona Lisak - Brkičić

MARAME OD SVILE

To je jedna od niza uspješnih radionica koje je organizirala Vanda Šagovac u suradnji sa Međunarodnim centrom za usluge u kulturi, Zagreb .

sa fimo masom, izrada nakita, izrada keramike oslikavanje Uskršnjeg nakita, oslikavanje svile, vrlo uspješna radionica keramike pod mentorstvom

nas gluhih bude što sadržajni i da budemo u toku zbivanja s ostalim ljudima.

Posebno napominjemo da je inicijativu za ovu suradnju potaknula profesorica Marija Igaly preko Vande Šagovac kao dobrog organizatora.

Profesorica Igaly je cijeli radni vijek kao profesor defektolog radila u školi za gluha djecu "Slava Raškaj". I nakon umirovljenja ostala je u vezi sa svojim učenicima i ovom prilikom joj se zahvaljujemo.

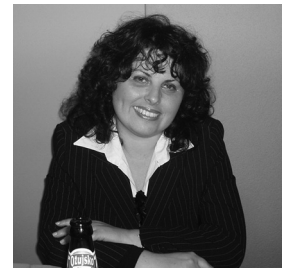
slijeva na desno: Maja Gotovac, Vanda Šagovac, Ljiljana Popović i Silvana Hrsan

Suradnja sa Međunarodnim centrom za usluge u kulturi i gluhih osoba koje zanima kreativna umjetnost traje već 4 godine. U toku ove suradnje organizirane su radionice: rad

gospodina Zvonimira Jurića, oslikavanje svile i mnoge druge.

Centar je dao priliku zainteresiranim gluhim osobama da iskoriste svaku priliku da život

Vanda Šagovac

iskustva - osobna iskustva - osobna iskustva - osobna iskustva - osobna iskustva - osobna isku

PETRA ME NAJBOLJE ČUJE

Čini mi se gotovo bogohulno početi ovaj teks konstatacijom da sam ja čujuća osoba. Smeta me svaka podjela među ljudima, pa se i ova duboko kosi s mojim životnim uvjerenjem. Međutim, važno je to spomenuti jer imam dojam da se osobe oštećenog sluha puno puta osjete manje vrijednim članovima ovog ionako «gluhog» društva. Bespotrebno!

Vaša je urednica moja prijateljica već... ma skoro oduvijek. Kad razmišljam o njoj ona je moja prijateljica, ne znam zašto bih morala napominjati da ona ima oštećen sluh, ali znam da jednostavno moram. Cijeli sam život frustrirana glupim pitanjima ponekih ljudi kada ih upoznam s njom. A zašto ne čuje? Je li se takva rodila? A djeca, čuju

li njezina djeca? E, da, vrhunac je kada netko pita jesu li joj djeca normalna? A ja ne vjerujem da to čujem i radije bih da

ne čujem. Imam potrebu, veliku potrebu napisati da sam ponosna što imam takvu prijateljicu.

Ona je iskrena, sa vječitim žarom u njenim pametnom očima. Ona je uspješna, fakultetski obrazovana, majka dvaju divnih djevojčica. Takav je i svatko od Vas. Nemojte nikada posustati u Vašem prbližavanju društvu, sudjelovanju u njemu. Imaju puno ljudi koji imaju sačuvanu percepciju čovjeka, kojima nije teško ponoviti rečenicu jer niste skužili od prve.

Znam da nemam vrlo često puta šansu ponoviti, a ne znam da li me netko čuo. Izrečem, a taj netko tko je možda oštećen u komunikaciji, sluša samo sebe. Još bih nešto spomenula. Imala sam vrlo težak period u životu, gubila sam tlo pod nogama i onda mi je Petra predložila da odem s njom u crkvu u Palmu. Tamo je bio vje-

ronauk za osobe s oštećenjem sluha, a vodio ga je Jerko.

Poslušala sam njezin savjet, i to me preporodilo. Družila sam se sa tim divim ljudima, pričali smo, odlazili poslije na piće i tamo nastavljali pričati. To me oplemenilo, izvuklo iz depresije, maknula sam se od doma... jednostavno, Vi ste te mi pomogli, a bila sam okružena sa toliko njih koji čuju.

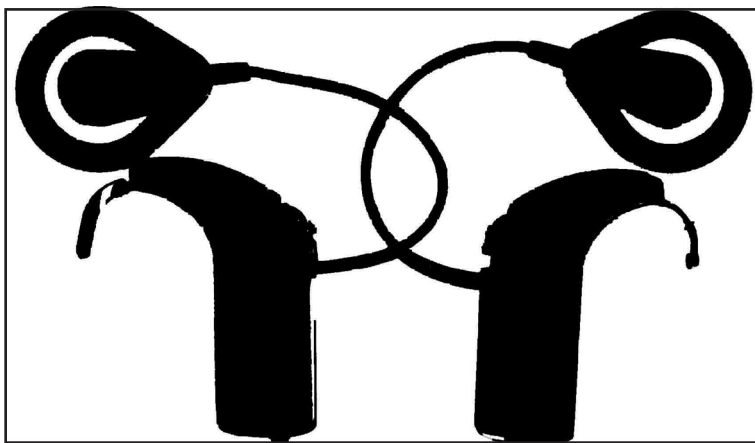
Z+Trebalo znati osjetiti, jer kako sam već ranije rekla, nikad ne znaš da li te netko čuo. Mene tada očiti nije nitko, ali Petra je osjetila i hvala joj.

Nevenka Furčić

S zadovoljstvom vam, dragi čitatelji, možemo reći da smo intervjuirali našu gluhu suradnicu Jasnu Haralović iz Siska, koja je nedavno operirala tj. ugradila kohlearni implantat. Ona je studentica iz vanrednog studija Pravnog fakulteta i udana majka trogodišnje kćerke.

INTERVJU SA JASNOM

DLAN: Kada i kako ste se odlučili za ugradnju kohlearnog implantata?

Prije svega, moram naglasiti vrijeme mog gubitka sluha što smatram da je od iznimne važnosti za jednu ovakvu odluku pa tako i na ugradnju implantanta. Dakle, gubitak sluha nastupio je u mojoj 4-godini života nakon meningitisa i punkcije kičme, no međutim ostali su mi mali ostaci sluha samo na lijevom uhu (40%), a desno mi je odmah bio van funkcije. Kroz dugogodišnju rehabilitaciju slušanja i govora na Rehabilitacijskom centru „Suvag“ uspjela sam dosegnuti čak 80% razumljivosti u slobodnom prostoru.

Što je to za mene bio izuzetan veliki uspjeh, s obzirom da sam iz Siska pa je i samo svakodnevno putovanje imalo i svoju težinu.

Unotač svemu tome, logopedi, psiholozi i ostalo osoblje stručnom tima iz Suvaga smatrali su da se trebam preseliti u Zagreb u domiteljsku obitelj, te ići u osnovnu školu „Slava Raškaj“ što su moji roditelji već na startu se oštro protivili tome jer su smatrali i vjerovali u mene da ja mogu ići u čujuću

školu te da ću uspjeti prevladati sve teškoće i napore. I uspjeli su u tome!

Uspješno sam završila osnovnu školu, te dvije srednje škole (frizersku i upravnu gimnaziju), te danas sam uspješni student Pravnog fakulteta druge godine s ciljem da idem do magisterija.

Cijelo moj život vrtio se oko čujućih ljudi, dugo godina vapila sam da upoznam nekog tko nosi isto slušni aparat kao i ja. Jedina sam na školi bila sa slušnim aparatom dugi niz godina. Kako je Sisak malo mjesto, pomalo i primitivna sredina, da katkad sam se nalazila u vrlo neugodnim situacijama zbog čistog neznanja i primitivizma. Jednu životnu situaciju ću posebno istaknuti iz razloga što mi je to urezano u sjećanje za citav moj život.

Krenula sam u prvi razred, učiteljica nas je sve razmijestila te mene postavila u prvu klupu s jednom djevojčicom. Već sljedeći dan dolazi majka te djevojčice u školu te zatražila da njena djevojčica ne smije sjediti sa mnom jer citiram: „ko zna šta sve ona ima od „boleština“ između ostalog. To kad sam pročitala iz njezinih usana, ne mogu vam ni objasniti koji sam bijes i ljutnju osjećala... Vjerujem da su

svi poneki mogli naći u jednu od ovakvih situacija od nas Gluhih i nagluhih osoba.

Naprосто takve situacije su me s godinama ojačale te se naučila nositi s tim. Ja sam i dalje imala žig one gluhe male, ali sam zato dobro čitala s usana. Svaki put kad bi došla u Suvag, sjedila bih u onom parku i gledala djecu sa slušnim aparatima te kako pričaju na znakovnom jeziku.

Koliko sam suza polila na toj klupi, želeći imati takve prijatelje i odrastati u takvoj sredini. Upravo iz razloga što mi je nedostajao osjećaj pripadnosti. A opet s druge strane nisam se željela odvajati od svojih roditelja. A za samo preseljenje u Zagreb, moji nisu htjeli ni razmišljati.

I tako su prolazile godine, da bih ja na stažu u kazalištu „Gavella“ gdje sam stažirala kao frizer i šminker te vlasuljar osjećala da sam da mi nešto u cijeloj toj idili ipak nešto nedostaje... mjesecima sam razmišljala ali nisam mogla shvatiti... do jednog kobnog ranog jesenskog jutra kad sam sjedila na kavi na terasi uz Kupu s prijateljicom učiteljicom: da bi ona meni rekla kako su neki dan dobili djevojčicu koja dobro ne čuje i da nosi slušni aparat upravo na školi gdje sam ja išla. Sva u panici, ne znajući kako postupati ona me pita šta da

radi?! U meni je puko neki film, koji nisam mogla preživjeti.

Napustila sam Gavellu, napustila tu struku i vidjela da to nije smisao mog postojanja. Osjećala sam da trebam krenuti u misiju, učiniti nešto što bi toj djevojčici omogućilo što bezbolnije djetinjstvo a znam da nas ima puno više. Puno srca slomljeno, puno ih plače duboko u sebi ...dobro znamo da su djeca iskrena i okrutna.

Bile su to 80-e godine mog odrastanja i vrijeme komunizma što se jako odrazilo na meni. Danima sam se zatvorila među četiri zida razmišljajući šta je to meni nedostajalo u djetinjstvu i odrastanju te napisala program rada za udrugu

Konačno sam krenula u upoznavanje Gluhih mladih osoba, sa zadovoljstvom i lakoćom sam usvajala znanje iz znakovnog jezika. Naprosto sam bila u potpunosti ispunjena, dobila sam osjećaj pripadnosti i da nisam sama na ovome svijetu.

Dugo godina sam istraživala i proučavale sve udruge diljem Hrvatske, prepoznavajući sve dileme, teškoće i dobre potencijale. No međutim nikad u potpunosti nisam mogla dobiti zeleno svijetlo upravo iz razloga što nisam ništa diplomirala. Uvijek je to bila moja kočnica u mom radu.

Da bih ja krenula ponovno u srednju školu, jer nisam mogla upisati studij jer nemam 4-godišnje obrazovanje. Završim upravnu i upisala Pravni fakultet 2004.

Upravo iz razloga da se mogu pristupiti političkom životu i izboriti se da znakovni jezik se prizna kao manjinski i da nam se pripišu sva ona prava iz prava manjina. Što znači između ostalog i sloboda govora, izbora

zanimanja i sl. Zašto mi ne bi mogli imati Gluhog pravника, liječnika, novinara...zašto ne bi mogli imati svoju tv-emisiju na znakovnom jeziku koji vodi Gluhi novinar, ...zašto?! Pa mi sve možemo, samo treba zavrnuti rukave i raditi i učiti. Ne komplementirati si život pitajući se, zašto se to baš meni moralo dogoditi, zašto sam ja Gluh. Ja ne mogu ništa, tko će me zaposliti? I mnoga bezgranična pitanja koja zaista nema smisla.

Treba se okrenuti pravim stvarima, stvarati Hrvatsku elitu Gluhih koji će sami kreirati politiku zajedno sa svojim građanima koji imaju oštećenje sluha.

Učiti, stvarati, kako kažu „kako siješ, tako ćeš i žeti“.

Dragi moji, učite, studirajte, stvarajte ..pokažimo i mi svoje kvalitete i sposobnosti..jer ja znam da je to moguće. Samo trebamo dobre Gluhe političare koji će se izboriti za našu demokraciju. Sjetimo se samo one djevojčice koja duboko u sebi plače i razmišlja kako da preživi u ljudskoj đungli. Takvih uvijek ima i uvijek će ih biti.

Kada se izborimo za takve stvari, uopće više ne će biti važno jel gluha ima implantant ili nema. Pravno gledano, imatant se tetira kao slušno pomagalo. Uzmimo u obzir da sam odrasla među čujućima, udana za čujuću osobu i rodila sam čujuće dijete i logičan je slijed da se prilagođavam većini, to znači čujućima. Iako sam znala, za sve probleme koje su mogle nastati.

Bila sam 2000.g na jednom Simpoziju u Mimari gdje je tema bila upravo i umjetna pužnica. Nisam baš bila oduševljena s rezultatima takvih zahvata, rekla sam si sretna sam s aparatom

i meni ne treba više. Da bih doživjela veliku tragediju 2004, umro mi je otac od raka pluća u 49-god. U samo tri mjeseca od dijagnoze napustio je ovaj svijet, baš kad smo bili najsjetniji. Tako je bio sretan, kad je dobio unuku, veselio se mirovini, kupio kuću na selu gdje bi u mirovini živio. Kovao je velike planove i ja sam se zajedno s njim radovala svim radostima koju nam život pružao.

Drugo jutro nakon sprovoda, stavljam aparat na uho ..kad ono potpuni muk..grobna tišina. Ja više ne čujem. Da, oglušila sam potpuno od šoka. Udarilo je gdje sam bila najslabija. Dvije godine sam čekala, ne bi li se kojim čudom vratio...i otišao je bespovratno. Zajedno s njim je otišao i sav onaj dugogodišnji trud koji sam uložila da bih u potpunost mogla koristiti aparat. Nisam puno čula, ali sam naučila slušati. A to je najteže uz razvijanje verbalnog govora. Kad sam izgubila potpuno sluh kćerka mi je imala samo 4-mjeseca. Nisam je više čula kako plače, propustila sam njene prve riječi a to je najviše boljelo. Drugo mi više nije bilo ni važno.

Jasno, kvaliteta života mi je drastično pala upravo iz razloga što nisam znala živjeti u tišini. Živjela sam tih dvije godine kao zombi. Osjećaj mi je bio kao da jedem hranu bez okusa i mirisa. Nisam se dala pokolebati, borila sam se sama sa sobom i nastavila sa svojim planovima. Upisala sam studij i završila prvu godinu fakulteta u potpunoj tišini. Vidjela sam da me Izabela (moja kćerkica) često ljuti na mene,

misleći da ju ne volim. Jer se ne odazivam na njezin poziv, samo kad ju vidim i ja znam da me treba. Što je bila veća, potreba su još veće.

I tako sam se odlučila da implantant, upravo iz razloga da se odazivam na njene pozive. Meni osobno je nedostajao zvuk ljudskog glasa, smijeha, plača, ljudskog koračanja na snijegu, kroz kišu, vjetar, grmljivinu i pokoja dobra glazba. I tada bi dobila hranu s okusom i mirisom.

Po prirodi sam vrlo optimistična osoba i posjedujem veliku vjeru da u svakom zlu ima i dobroga. Vjerovala sam, kako mi je Bog uzeo sluh, da će mi ga i vratiti ako sam to i zaslužila. Od ugradnje prošlo 2, pol mjeseca i ja već čujem njen plač, ljudsko koračanje, glazbu, grmljivinu, smijeh i što mi više treba. Sve što je više, to je lutrija!

Kažu da ču čuti bolje, nego s aparatom samo je potrebno da prođe neko vrijeme da se mozak navikne, odnosno da prepozna zvučne slike. U drugim životnim okolnostima, da sam udana za gluho dijete, da se krećem među gluhim prijateljima puno, puno teže bi se ikad odlučila na umjetnu pužnicu. Jer bih tako bila puno sretnija.

Istina je, pužnica nije za svakoga. Socijalno i psihološki gledano. S političke strane, to je vrlo osjetljivo područje jer mi u Hrvatskoj se nismo potpuno definirali u političkom smislu, i sve što je izvan tog okvira nije dobro. A to nije točno.

Zašto ja ne bih imala gluho krsno kumu za svoje dijete, ja

poštujem njeno opredjeljenje kao što i ona poštuje moju odluku ugradnje. Zbilja bi bilo primitivno od Nas, odbaciti takve ljude koji se odluče na implantant ako žele čuti neke zvukove. Istina je, ja kad ga skinem ja sam ponovno gluha. I to mi pravo nitko ne može oduzeti!

Ja imam čujuće i gluhe prijatelje i zaista sve ih poštujem i cijenim. Iako ja pripadam gluhoj populaciji, bez obzira na način života koji vodim. U mom srcu leži gluha osoba.

DLAN: S kojim ste se problemima suočili nakon ugradnje? Morali ste proći niz fittinga, brojne rehabilitacije,....

Prvi problem s kojim sam se suočila, to je bilo potpuno odstranjivanje kose, dakle obrivali su mi glavu, drugo kad svih promjena vremena osjećam pritisak oko implantanta, te na sam dodir glave oko implantanta me pomalo boli. Kod fittinga nisam imala nikakvih problema jer sam psihički bila pripremljena da ništa se ne rezultira preko noći.

Za sve treba vremena i strpljenja. Prije samo mjesec dana, čula sam samo šumove, a već sada čujem ljske glasove ali ih još ne razumijem. Još uvijek koristim vještinu čitanja s usana. Vrlo realna očekivanja imam da bih već do kraja ove godine mogla telefonirati samo s poznatim osobama, a nikad s nepoznatima. I ja sam toga svjesna. Nikad neću čuti sve kao i čujuća osoba i toga sam svjesna. Rehabilitacija se odvija svakih 10-15 dana po pola sata prvih godinu dana, a ostalo sve rjeđe i rjeđe. Dok nađem svoj idealni program, toga se držim i usavršavam.

Što se tiče kupanja, perem kosu bez problema. Već nakon 10 dana od operacije ja sam prala kosu sa šamponom bez ikakvih problema.

I kosa mi je jako narasla, ožuljak se ni ne vidi, jer je na tim mjestima kosa narasla. Idem normalno u terentanu i saunu s implantantom, bez vanjskog dijela. Vozim bicikl, uskoro i auto. I zaista nemam nikakvih posebnih ograničenja za kojim bi žalila. Osim što ne smijem proći kroz senzor za metal, koji su postavljeni na aerodromima, sudovima i slično.

Vanjski dio pužnice ne podnosi vodu i vlagu kao i aparat. Čak je ljepši dizajniran, osim što me pomalo žvircira jer svaka dva i pol dana trebam tri baterije, pa se nekad ne sjetim ponijeti kad odem negdje neplanirano.

DLAN: Znali ste da postoji rizik da operacija ugradnje implantata ne uspije. Ipak ste se odlučili za operaciju. Zašto?

Imala sam nadu, vjeru, optimizam, hrabrost i najveću motivaciju - svoju Belicu

DLAN: Koje su prednosti implantata nad običnim slušnim aparatom koji ste do ugradnje nosili?

Nema nikakvih prednosti, pa tako ni nedostataka osim baterija koje se brzo troše.

DLAN: Je li Vam ugradnja umjetne pužnice donijela pozitivne promjene, poboljšala kvalitetu života i otvorila nove mogućnosti osobnog i profesionalnog napretka?

Na svom osobnom i profesionalnom napretku radim dugi niz godina, tako da sam implantant mi samo omogućava veću vjerojat-

nost i mogućnost da se u ovom trenutku mogu zaposliti u svojoj struci, jer se još nismo izborili da se Gluhi zapošljavaju u državnim službama, bez obzira na gluhoću i znakovni jezik. A to je vrlo važno, da se u službama primjenjuje znakovni jezik. I ja čim dođem u tu situaciju, ja ću ga prva sa zadovoljstvom primjenjivati

DLAN: Kohelarni implantat Vam je ugrađen bez novčane naknade. Biste li sami mogli platiti tu operaciju?

Ne.

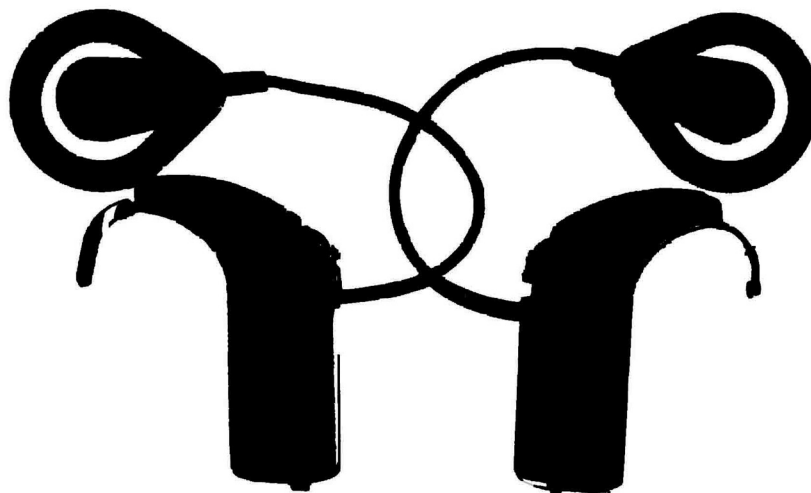
DLAN: Određeni dio populacije gluhih smatra sramotnom akciju „Dajmo da čuju“, jer drži sramotnom i ponižavajućom diskriminirajuću poziciju u koju ih je akcija dovela. Kakvo je vaše mišljenje?

Već na samom početku, sam jasno rekla da sa socijalnog i psihološkog aspekta umjetna pužnica nije za svakoga. Na jednu takvu odluku utječu razni čimbenici u kojem ta osoba odrasta. Recimo ako su svi u obitelji Gluhi, nema razloga za implantat, dok recimo osoba koja odrasta u čujućoj obitelji, zbog kvalitetnije komunikacije preporučujem implantat.

A takva osoba mora biti dosljedna i odgovorna, a najviše mora imati volju, želju, upornost i hrabrost da čuje. Na tome se treba puno raditi. Ako ne posjeduje te vrline, mala je vjerojatnost za uspješno slušanje i govor s umjetnom pužnicom. Zaista bi bilo šteta da ugradi, pa na prvom podešavanju se razočara jer ništa ne čuje te zatraži vađenje implantanta, što je bio česti slučaj u Nas. Samo zbog pomanjkanja ovih vrlina on je odbacio veliku vrijednost, što neki bi rado iskoristili takvu

priliku da im se pruža.

Po mom mišljenju održala bih vrlo strogu selekciju kandidata po ovim vrlinama koje sam gore navela. Ugraditi gluhom djetetu, to je vrlo osjetljivo područje u kojem se ne bi u ovom trenutku usudila ulaziti. Po mom mišljenju, nakon neke određene dobi ako se utvrdi da je osoba se dobro nosi s gluhoćom, dobro se socijaliziralo, ima dobar intelekt zapažanja, pamćenja, zaključivanja, te svoje interese, želje i potrebe primjerene svojoj dobi smatram da ne bi bilo potrebno za jedan takav zahvat, osim ako pokaže interes i potrebu da čuje, to svakako ne bih po mom mišljenju dala prije

6-godine kad se dijete polako formira u osobu s psihološkog i socijalnog aspekta.

I na toj raskrsnici kod upisa u osnovnu školu dali je dijete za dvojezično obrazovanje s umjetnom pužnicom ili obrazovanje na znakovnom jeziku.

Opet ponavljam mora imati jaku želju, volju, podršku obitelji i dobri rezultati su sigurni, a vremenski je stvar individua i interziteteta rada s osobom koja ima umjetnu pužnicu.

DLAN: Morali ste proći određene pretrage kako biste uopće postali kandidat za ugradnju kohelarnog implantata, što znači da se on ne

može ugraditi svim gluhim osobama. Jesu li oni gluhi koji ne udovoljavaju uvjetima takve operacije, odnosno kojima se implantat ne može ugraditi, „glavni pokretači“ interne akcije protiv implantata općenito?

Po mom mišljenju, sva ova neslaganja oko implantanta u krugovima Gluhih organizacija je samo odraz nezadovoljstva koji Gluhi godinama imaju, jer nismo se pravno, ustavno, potpuno definirali. U mnogočemu nemamo pravo glasa, nemamo Gluhog zastupnika u Hr. Saboru, znakovni jezik nam nije priznat kao manjinski i akcija „Dajmo da čuju“ samo je kap koja je pre-

lila čašu.

Mnogi se boje da bi ugradnjom implantanta izgubili status Gluhe osobe, i sve povlastice koje gluha osoba posjeduje. Što nije točno, vi ste i dalje Gluha osoba, 70 % tjelesno oštećeni, imate pravo na beneficirani staž i sl. Ponavljam, pravno umjetna pužnica tetira se kao pomagalo i to vam pravo nitko ne može oduzeti. Ugraditi pužnici ili ne to je stvar pojedinca.

DLAN: Mislite li da je određeni dio populacije odraslih gluhih osoba protiv ugradnje kohelarnog implantata, jer se boji (kako piše P. Podhorski-Lončarić: Novi sluh, www.crodeafweb.net) „vanjskog svijeta koji je bučan, grub, prijeteći, zahtijevan, odgovoran“ dok je onaj unutarnji „vrlo ugodan, topao, zaštitnički, brižno građen svih ovih godina“, odnosno utopište?

Ima u tome neke istine, a opet ponavljam to je stvar pojedinca i okoline u kojem odrasta. Gluhoća je teški hendikep, upravo iz razloga što vas u potpunosti odvaja od drugih ljudi, posebice oni koji nisu uspjeli razviti verbalni govor.

U mom slučaju, dakle vremenu kada nisam ništa čula bila sam usamljena iako sam imala svoju vlastitu obitelj. Mnogo toga propuštenog. Nitko Vam ne može u potpunosti dati pravu informaciju posebice u nekim tv-emisijama. Žarko želite saznati neke informacije iz medija ali ja ne mogu primiti povratnu informaciju i tako ostajem u neznanju.

Srećom, imam Internet pa saznam iz svih dnevnih novina i glasila informacije koje su neophodne za moj osobni i intelektualni razvoj. Ali opet to nije dovoljno...svima je poznato da obiteljska okupljanja su za nas mučenje i sl. Sve su to borbe koji vodimo sami sa sobom, pa tako i s članovima vlastite familije. Netko pokaže dobru volju mi ponoviti, te gledati u mene ali vidim i to njima katkad veliki napor, jer dobivamo skraćenu verziju ispričanog.

DLAN: Smatrate li rastući trend ugradnje implantata genocidom nad populacijom Gluhih kojemu je cilj istrijebiti Kulturu Gluhih ili implantat držite pozitivnim pomagalom, odnosno novom mogućnošću nastalom uslijed razvoja medicinske tehnologije?

Prvi put čujem ovakvu informaciju, da je medicinskoj tehnologiji cilj istrijebiti Kulturu Gluhih. Po mom mišljenju, mislim da smo mi samo malo uplašeni ali s razlogom. Mislim da se nismo dobro pravno zaštitili, da našu Kulturu nitko i ne može istrijebiti.

Crnac će uvijek biti crnac, unotač svim medicinskim tehnologijama da danas možemo promijeniti svoju boju kože, kako je to učinio Michel Jackson Ali mi znamo da je on crnac, i on to dobro zna, te koliko se god trudila medicinska tehnologija nikad neće u potpunosti zamijeniti prirodno, pa tako i našu gluhoću. Mislim da sam navela izvrstan primjer i zaista nema straha nekakvom istrebljivanju. Mislim da se naši naponi, te energija okrenuti sasvim krivim smjerovima i da imamo pogrešan pristup medicinskim tehnologijama. Pustimo tehnologiju, radimo, učimo, studirajmo, stvarajmo i sve će to doći na svoje mjesto.

Moramo se osnažiti znanjem, kako smo u vremenu intelektualnog potencijala, danas je znanje najveće oružje. Ukoliko ga posjedujemo, nitko i ništa nas ne može istrijebiti kako u nas, tako i u svijetu. Ali opet, ponavljam samo imamo pogrešan pristup tehnologijama, malo smo uplašeni ali sve će to proći s vremenom.

DLAN: U čujućem svijetu vi ste i dalje gluhi, u svijetu

gluhih ciborg. Osjećate li se sada izdvojenom i stigmatiziranom od oba svijeta?

Ne, osjećam samo potrebu da trebam više raditi na svom osobnom i intelektualnom razvoju unotač gluhoći. Jer, mi moramo puno više znanja i rada uložiti da bih dobili dostojanstveno mjesto u današnjem društvu.

DLAN: Jeste li ikada požalili što ste ugradili umjetnu pužnicu?

Ne, ni u jednom trenutku nisam požalila, osim za svojom kosom, ali i ona će narasti.

DLAN: Da imate gluho dijete kojemu se može ugraditi umjetna pužnica, biste li pristali da se ono operira ili biste čekali da Vaše dijete postane punoljetno kako bi se samo odlučilo za ili protiv operacije?

Sve je individualno, i sve ovisi od djeteta do djeteta. Ako je dijete rođeno gluho, kroz nekih par godina, kao što sam navela gore na osnovu vještina i sposobnosti koji posjeduju odlučila bih se na implantat. Ali između ostalog, učila bih to dijete znakovnom jeziku, da što prije usvaja opća znanja, te s vremenom i verbalnom govoru pomoću implantata. Nezamarujući znakovni jezik i Kulturu Gluhih, da je dijete svjesno da je gluho, i da odmah spozna i drugu medalju, te da u što kraćoj dobi prihvati hendikep na lijep i dostojanstveni način. Dokazalo se da upravo, takva djeca postižu veća akademska postignuća i kvalitetnom socijalnom kontaktu.

DLAN: Hvala vam u ime naših čitatelja i uredništva časopisa "Pljesak jedne ruke".

Osobe oštećena sluha kao korisnici knjižnice

Iz Smjernica za knjižnične službe i usluge za gluhe (prijedlog za znanstveni članak u sklopu CSSU pri NSK)

Osobe oštećena sluha (u daljnjem tekstu = gluhi), iz različitih razloga nisu dobile potrebnu pažnju kao korisnici knjižnica. Gluhoća se s dobrim razlogom naziva „nevidljivim hendikepom“ jer se ne može identificirati kao hendikep uobičajenim načinom promatranja, a gluhi imaju tendenciju da se uklope u širu zajednicu.

Ljudi kojima je oštećen sluh od rođenja, ili od rane životne dobi često imaju poteškoća u čitanju, te i ne dolaze često u knjižnice. Kao posljedica toga, knjižnice i gluhi nisu uglavnom bili svjesni jedni drugih. Trebalo bi i gluhi i knjižnicama svratiti pozornost da su odgovorni - knjižnice da njihove zbirke i usluge budu dostupne za gluhe i da gluhi budu svjesni usluga koje im knjižnice mogu pružiti.

Komunikacija sa gluhim osobama je otežana u tolikoj mjeri

koliko je njihovo oštećenje i jesu li oglušili u prijelomnoj ili poslijelomnoj fazi života. Za pružanje usluga gluhim korisnicima potrebno je određeno znanje, napor, strpljenje i (ponegdje) tehnička pomagala. Stupanj do kojeg komunikacija s nekom gluhom osobom zahtjeva ove dodatne vještine ovisi o stupnju gubitka sluha i dobi u kojoj je osoba izgubila sluh.

Što je osoba starija kad nastupi gubitak sluha, vjerojatnije je da će koristiti govorni i pisani materinji jezik. Osobe rođene gluhe ili one koje su oglušile prije nego su naučile govor, mogu imati nerazumljiv govor i poteškoća pri čitanju. Knjižničari bi trebali biti svjesni ove razlike.

Primarni cilj bilo kojeg specijaliziranog programa namijenjenog zajednici gluhih osoba mora biti pružanje jednakog pristupa svim programima i uslugama koje

koriste korisnici knjižnice s normalnim sluhom.

Smjernice (Smjernice za knjižnične službe i usluge za gluhe) su namijenjene informiranju knjižničara o knjižnici i o informacijskim potrebama gluhih.

Pripadaju svim knjižnicama koje među svojim korisnicima u bilo kojem omjeru imaju gluhe osobe. One se primjenjuju na sve tipove knjižnica, bile one javne, školske, bolničke, zatvorske...

Smjernice su dokument koji služi kao vodič u razvoju nacionalnih smjernica knjižničnih službi i usluga za gluhe....

„Knjižnične usluge za gluhe i gluhe osobe“, Phyllis J. Dalton, poslužile su kao opći standard u pripremi istih Smjernica.

Petra Podhorsky Lončarić,
NSK, 10. 10. 2005.

umne - kolumne - kolumne - kolumne - kolumne - kolumne - kolumne - kolumne - kolumne - kolu

Zaboravi, Ema

Opet jednom kroz jedan "razgovor" s Emom, došle smo na temu zaborava... ona sluša, ali ona je prva mene nasla, i pocela komunicirati sa mnom. Tada ju je nesto mučilo, pa sada nakon nekog vremena, pitah ju sto je to bilo jer mi se činila jako tužna, makar je sve vrijeme trudila se to sakriti...a meni je tuga bliskija nego veselje, ne jer sam nevesela i jer nemam radost u sebi - nego ona ipak prevladava u zivotu. Da nema nje - ne bi bilo ni radosti.

No, Ema se nije mogla sjetiti sto je to bilo, zbog čega je bila tužna... opet sam se oduševila. Pa da! Kako je to divno i praktično - zaborav!! Naravno, nezgodno je kad zaboraviš neki važni sastanak, ili dogovor, nečije ime ili lice, no zaboraviti tugu, promašaj, neuspjeh ili

loš događaj - pa to je ono što nam treba. Zaborav tad postaje ugodan pojam, naprosto se ne osvrćeš, ideš dalje, i pretvaraš se da si sve izbrisao s gumicom. Tuga ostaje ali ti se više ne sjećaš zašto, jednostavno je tu da te oplemeni.

Jednom je netko rekao da se moramo nekad malo i pretvarati - jer tko to ne zna - ne zna ni živjeti. A naš Dobriša (Cesarić) napisao je: "Al život, alkemista (alkemičar) stari, umijeće znade nepoznato - od patnji bolova i sumnji, u mome srcu stvara zlato.

Što dublji mi je bio bol, u većem sjaju je umin'o, i tako vršim poziv svoj, od suza praveći vam vino."

Ma obožavam ga, Dobrišu, ima lijepu pjesmu. Poezija je sastavni dio mog puberteta, često sa čitala, razmišljala i učila pjesmice napamet...pa si ih u sebi ponavljala. Poslije sam ih zaboravila, nisam imala vremena za njih, u glavi su mi

bile zemaljskije brige, za koje je zapravo lijek u pjesmama...no mi se zatrpamo i - zaboravimo. To je taj loš zaborav. Al' zaboravite sad to!

Mislite na dobre stvari koje pamтите, a loše zaboravite - a ako vas netko pokušava podsjetiti, recite da ste zaboravile. Ne obazirite se na tudju ljutnju, brzo će ih proći - i zaboraviti će. Srećom, ljudska priroda je uglavnom zaboravljiva, a vi ne zaboravite dobre strane toga, ne ljutite se. Oni koji imaju slonovsko pamćenje imaju i dobre koristi od toga, ali i - tuge.

Ne zaboravite zaboraviti!!!

Vaša Petra

Povijest gluhih žrtava Holokausta

Napisala Sharon Ann Soudakoff

Ove godine obilježit ćemo 41. godišnjicu Holokausta. Povijest pokazuje kako su Židovi proživjeli mnoge tragedije. Holokaust je, naravno, bio jedan od najvećih takvih događaja. Preko 6 milijuna ljudi ubijeno je najviše u koncentracijskim logorima. Nisu samo Židovi bili meta nacista, nego i gluhi, štoviše svi hendikepirani ljudi bili su na listama nacista. Nacisti su vjerovali kako su određene skupine ljudi uključujući Židove i invalide «nesavršeni». Željeli su stvoriti jedinstvenu naciju «savršenih» ljudi.

Sada, 41 godinu kasnije, nikada ne smijemo zaboraviti što se dogodilo. Sada je vrijeme da mislimo na naše voljene koji su stradali i «koji nam ne dozvoljavaju da zaboravimo što se dogodilo». Dvoje gluhih koji su preživjeli Holokaust nedavno je preminulo - Joseph Schertz i Frieda Wurmfeld.

JDCC sačuvana povijest

22. svibnja 1994, JDCC je održao javnu diskusiju u Muzeju Tolerancije. Kreirani su leci u obliku Davidove zvijezde na žutom papiru i poštom poslani članovima zajednice gluhih u Los Angelesu. Šestero gluhih bili su govornici i podijelili s nama svoje osobno iskustvo o Holokaustu.

JDCC je sponzorirao taj događaj jer je svijest o Holokaustu porasla, a gluhi ljudi, kao i buduće generacije gluhih, također trebaju čuti iskustva gluhih koji su preživjeli Holokaust i onih koji su umrli.

Muzej Tolerancije omogućio je da se taj događaj ostvari 1994. tako što nam je ustupio prostor za govornike i prostor za mini-muzej. Šest govornika bili su: Rose Feld Rosman, Lotte Friedman, Marion Intrator, Harry Dunai te Hetty i Ira Rothenberg. Bilo je više od 100 sudionika.

Što se događalo drugdje?

Horst Biesold govorio je na kongresu svjetske organizacije gluhih Židova održanoj u Jeruzalemu 1981 godine o svom istraživanju sa gluhim Židovima i ne-Židovima koji su preživjeli nacističke zločine.

Marla Petal, čujuća židovska socijalna radnica iz Los Angelesa upoznata sa znakovnim jezikom, tek je kroz to predavanje saznala za gluhe žrtve i preživjele u Holokausta. Kada je postala koordinator za program zajednice gluhih za Temple Beth Solomon u Arletu u američkoj saveznoj državi Kalifornija upoznala je neke preživjele iz Holokausta. Polagano i neslužbeno ljudi su s njom počeli dijeliti svoja osobna iskustva.

Znajući da zajednica Židova ima godišnji program za sjećanje na žrtve Holokausta, željela je također izraditi takav program za sjećanje na gluhe žrtve.

Vratimo se u povijest

Na drugom nacionalnom kongresu gluhih Židova održanom u Atlantic Cityju u američkoj saveznoj državi New Jersey 1958. godine, Simon Carmel upoznao je gluhi par iz Philadelphije, Solomona i Reginu Goldfinger koji su emigrirali iz Poljske, a koji su bili u koncentracijskom

logoru. Carmel se začudio, jer do tada nije znao da su gluhi Židovi također bili zatvarani ili ubijani u logorima za vrijeme rata.

Nakon tog razgovora Carmel se aktivno uključio u ovu problematiku, do 1980. bavio se skupljanjem priča i narodnog blaga.

Prvi javni seminar

1982. godine za vrijeme Nacionalnog kongresa gluhih Židova, dvogodišnje skupštine u Washington D. C.-u, Carmel je vodio radionicu «Kulturna baština gluhih židova». Nakon rasprave Carmel je ljubazno zamolio gluhe koji su preživjeli Holokaust da s prisutnima podijele svoja iskustva. «Jako je važno da preživjeli podijele s nama svoje priče,» istaknuo je Carmel: «Zbog toga što su čujući i gluhi Židovi potisnuli svoja užasna iskustva iz logora, dok drugi čujući koji su preživjeli već godinama svjedoče o tome na filmu, videokasetama, i rukopise i knjige koji se već godinama objavljuju.

Magda Zimet i njezin suprug Laszlo Bardos došli su na govornicu i kratko govorili. Vjerujemo da je to prvi javni dijalog na ovu temu.

Pokušaj pisanja scenarija

Gregg Brooks je 1982. napisao scenarij temeljen na iskustvu Rose Steinberg Feld (Los Angeles, Kalifornija). Ona je bila gluha žrtva holokausta. Brooks se nadao da će izgraditi priču, ali nije bio uspješan.

Izlaganja putujućeg holokausta

Marla Petal i Michelle Baron napravile su izlaganje na temelju

priče Rose Feld Rosman 1983. godine. Taj projekt, nazvan «Ruke koje plaču: gluhe žrtve holokausta» putovao je u tri grada u Americi. Profesor Horst Biesold pripremio je prezentaciju uz dijabozitive starog izraelskog instituta za gluhe u istočnom Berlinu 1933. godine i pokazao jednostavnu ploču na istoj zgradi napisanu na njemačkom. «Iz ove su zgrade fašisti odvucli (istjerali) 146 građana, gluhih Židova, i ubili ih 1942. godine.

Sjećanje na mrtve. Podsjetnik za žive.» Profesor Biesold zalagao se u njemačkom parlamentu Bundestag za usvajanje zakona, prema kojem bi se svakoj preživjeloj gluhoj osobi isplatilo 2000 američkih dolara odštete. Zakon je proveden. Troje govornika podijelilo je svoja iskustva: Rose Steinberg Feld, Magda Carmel i Marion Intrator. Ovaj se događaj održao u dvorcu Beth Solomon 24. travnja, u Washingtonu D. C. 1. svibnja i u New York-u 4. svibnja.

Televizijska izlaganja

Herb Larson, voditelj emisije «Off hand», TV produkcija mreže gluhih, intervjuirala je gluhe koji su preživjeli, Marion Intretor, Rose Steinberg Feld i Lotte Friedman u jednoj emisiji 1983. godine. Ta je emisija bila emitirana na lokalnoj Los Angeleskoj TV postaji i državnoj televiziji preko satelitske mreže gluhih.

Marla Petal i Michelle Baron bile su kustosice slijedeći izložbe. Uz pomoć potpora i donacija, napravile su foto-pripovjedački prikaz baziran na priči Rose Steinberg i njezina supruga Maxa Felda. Izložba je bila prikazana na sveučilištu u Kaliforniji u Los Angelesu (UCLA), 1985. godine za vrijeme ljetnih svjetskih igara za gluhe, i ponovljena u memorijalnom domu Martyrs i muzeju

holokausta u zgradi židovske federacije u Los Angelesu.

Mozaik gluhih, mjesečna TV-emisija sveučilišta Gallaudet, također je prikazala intervju s Stanley Teger-om o njegovom iskustvu za vrijeme holokausta. Ta je emisija trajala 30 minuta. Film broj 309 prikazan je 25. studenog 1987. na znakovnom jeziku s pisanim titlom i još se može nabaviti za sveučilištu Gallaudet.

Dan spomena na Holokaust

Sveučilište Gallaudet, Uprava fakulteta za stalnu edukaciju zajedno sa židovskom zajednicom grada Washingtona, nacionalnim kongresom gluhih Židova i društvom gluhih Židova u Washingtonu napravili su i predstavili program «In der Nacht» od 19. travnja do 17. svibnja 1988. na fakultetskom dvorištu Gallaudeta. Nakon prijema kojim je otvoreno događanje program je pratio svetkovinu Yom Hashoa, dana spomena na Holokaust. Taj je program također bio održan u Domu Rotonda u američkom glavnom gradu u svibnju 1988., i proputovao je cijelu zemlju.

Profesor Biesold

Profesor Horst Biesold bivši je učitelj gluhih. Zašto je on započeo svoje istraživanje? Primijetio je da puno ljudi iz zajednice gluhih nisu uopće imali djecu i pitao je prijatelja o tome.

Profesor Biesold je za njega rekao: «Izgledao je uznemireno i žalosno». Prijatelj ga je odveo u drugu sobu i pokazao mu dva znaka koje on nije prepoznao. Pitao sam ga: «Što je to?», a odgovor je bio «Prisilno steriliziran».

Profesor se zaprepastio. Prije toga nikada nije čuo za tako nešto, i to je bio početak njegovog rada. Otkrio je, nakon godina

istraživanja, da je najmanje 17000 gluhih Njemaca bilo sterilizirano, a to se držalo u tajnosti. Nacistička vlast žrtvama je rekla: «O tome nemojte nikome govoriti. Ako ikome kažete za vašu sterilizaciju strpat ćemo vas u koncentracijske logore... oni su se sramili svoje sudbine, toga što nisu mogli imati djece.»

Biesold je kasnije shvatio da su mnogi njegovi učitelji i učitelji u školama za gluhe bili nacisti koji nisu željeli otkriti da su oni ili njihovi roditelji sudjelovali u tim stvarima. Ali sada postoji nova generacija ljudi u Njemačkoj i oni žele znati.

Gluhi umjetnici Holokausta

Postoje dva gluha umjetnika koja su stvorila djela o holokaustu povezana s gluhoćom. David Ludwig Bloch, gluhi preživjeli iz holokausta bio je uhićen i zatvoren u Dachau. Nakon njegova umirovljenja 1975. u Mt. Vernonu u američkoj saveznoj državi New York, Bloch je naslikao slike u boji i drvoreze prema sjećanju na holokaust. Rad mu je bio prikazan širom zemlje. Njegova umjetnička dijela su snažna i emocionalna. Primjer njegovih radova je: Kucanje u ponoć, Zadnja stanica, Prijem/Varka, Prazna kutija (Anđeo smrti) i Ruke koje plaču. Pogledaj slike iznad.

Drugi gluhi umjetnik, Morris Broderson, poznati gluhi slikar iz Los Angelesa, bio je toliko dirnut nakon čitanja dnevnika Anne Frank, da je 1970. naslikao dvije njene slike. Jedna slika prikazuje Annu Frank s njezinim dnevnikom, a druga ja kalendar koji prikazuje njeno ime dvoručnom abecedom.

Specijalni projekti

Televizijska emisija koja se zove «Hej slušaj», sa voditeljicom

Jackie Schertz intervjuirala je Davida Blocha i Stanleya Tegera - «Gluhi koji su preživjeli holokaust» - u travnju 1989. godine. Ta emisija traje 60 minuta i dostupna je jedino na znakovnom jeziku sa sinkronizacijom.

Tijekom 1990. godine nacionalni kongres gluhih Židova zasjedao je u Meadowlands Innu u New Jerseyju, a Carmel je osmislio još jedan nastup četvorice gluhih preživjelih iz holokausta, Rose Steinberg Feld, Stanley Teger, Frieda Wurmfeld i David Bloch. Carmel je također pomogao organizirati «Uvid u iskustva iz holokausta: gluhi i čujućii koji su preživjeli», program je bio održan u nacionalnom tehničkom institutu za gluhe u Rochesteru u saveznoj državi New York u travnju 1989. godine. Troje gluhih koji su preživjeli, Stanley Teger, Frieda Wurmfeld i David Bloch, podijelilo je svoje priče.

Spomenik gluhim u Izraelu

Spomenik Holokausta za gluhe Židove bio je utemeljen u centru Helen Keller u Tel Avivu u Izraelu u siječnju 1991. godine. Spomenik je napravljen iz poštovanja i sjećanja na 6000 gluhih Židova koji su stradali u Holokaustu. Prva donacija koja je pristigla 1989. godine pomogla je da se spomenik započne, a darovala ju je njemačka vlada. Gospodin Ernst Walthemathe, član Bundestaga, inicirao je tu donaciju. Spomenik se sastoji od male skulpture i listu imena istaknutih osoba i vođa, članova obitelji i prijatelja koji su izgubili živote u holokaustu ispisanu na zidu.

Chaim Herzog, tadašnji predsjednik Izraela, napisao je «Podizanje spomenika Yizkor u centru Helen Keller, u sjećanje na

tisuće gluhih Židova koje su ubili nacisti veoma je važan korak za sve one koji su stradali u groznom Holokaustu, čiju buku oni nisu čuli, ali čija krv je protjecala krvavim rijekama njihove zajednice.»

Skriveno u knjizi

Na simpoziju održanom u institutu tehnologije Rochester u saveznoj državi New York pod nazivom «Povijesna perspektiva: Gluhi u holokaustu» autorice Ine B. Friedman, koja je istraživala o holokaustu već za svoju prvu knjigu «Pobjeći ili umrijeti: Istinite priče o mladim ljudima koji su pobjegli nacistima», pitala se zašto neke druge, manje poznate priče nisu ispričane.

U istraživanjima za njenu drugu knjigu, Ina je otputovala u München u Njemačkoj i intervjuirala gospođu Franzisku Schwarz koja je gluha te joj je posvetila poglavlje u svojoj drugoj knjizi «Druge žrtve: Priče iz prve ruke o mučenjima ne-Židova od strane nacista, 1990.»

Nakon Friedmaničinog govora u travnju 1991. godine glavnu diskusiju vodila je sa Simonom Carmelom i Stanley Tegerom. 1993. institucijska škola za gluhe Rochester u New York-u odigrala je komad baziran na priči o iskustvu Mete Noveck.

Budućnost?

Carmel je nastavio snimati video zapise intervjuja s preživjelima. Žalosno je reći, ali sada u Americi, Evropi i Izraelu ima jako malo gluhih koji su preživjeli. Carmelu su potrebni dobrovoljci kako bi uspio što prije prikupiti priče tih ljudi ili njihove djece i prijatelja ako su slušali njihova svjedočanstva prije nego što su preživjeli umrli.

Muzej holokausta u Wash-

ingtonu kontaktirao je Donnu Ryan, evropsku specijalisticu i specijalisticu za područje francuskog otpora za vrijeme rata, i pozvao je na suradnju. Ryan se obratila Johnu Schuchmanu, profesoru na sveučilištu Gallaudet, koji je video zapise govorenih povijesnih intervjuja s gluhim od 1981. godine. Prvi zadatak bio je pokušaj da se dobije što točniji broj ljudi. Oni će sada istraživati i proučavati što su nacistički doktori, učitelji i školska administracija radili i govorili 20-tih i 30-tih godina 20.st.

Kad su bili gotovi s pričama, plan im je bio da nastave intervjuirati preživjele. Schuchman je objasnio da je literatura prilično jasna i da su pogledi koje su imali doktori, osnovni eugenični pogledi, koji su prethodili nacistima (Hitler je došao na vlast 1933.) i da su ljudi u medicini bili ono što danas zovemo suučesnicima. On je uvjeren da se nešto slično dogodilo i sa školama u Njemačkoj i ovdje u SAD-u.

Marla Petal također namjerava uvrstiti priče o povijesti u izraelske škole za gluhe, životne priče nekolicine gluhih koji su preživjeli i pokrete eugenike u školsko gradivo pohranjeno na CD-ROM-u. Prednost CD-ROM-a, koji se pokreće kompjuterom, jest taj da također može uključivati i fotografije, neke video zapise sa zvukom i pisanom riječi zajedno.

Petal je zajedno s Michelle Baron utrošila već 9 godina nastojeći približiti povijest gluhih žrtava i preživjelih u holokaustu što većem broju ljudi. One nastavljaju s pokušajima da zainteresiraju ljude u Hollywoodu za mogućnost snimanja filma ili TV emisije bazirane na životnoj priči Rose Feld Rosman.

pripremio Angel Naumovski

FRONTA

Korijeni sadašnje pobune sirotinje u Svečujućoj zemlji mogu se pronaći u Ništčujućoj Zemlji. Vojska Svečujuće zemlje je 1000/01. godine osvojila Ništčujuću Zemlju koja je zauzimala posebno mjesto u Svečujućem kolonijalnom carstvu. Tijekom I. Svjetskog rata Ništčujuća Zemlja je predstavljala izvor novaka za Svečujuću vojsku na južnoj fronti.

U II. Svjetskom ratu Ništčujuća Zemlja je bila uporište slobodne Svečujuće zemlje na koju se general XXXP mogao osloniti u planiranju poslijeratne obnove zemlje. No, takva Ništčujuća Zemlja imala je i drugu stranu. Domorodačko stanovništvo- Slabočujući i Ništčujući, bili su isključeni iz kolonijalne raspodjele moći.

Zahvaljujući obrazovanju, poboljšanim komunikacijama i zdravstvenoj zaštiti te urbanizaciji i industrijalizaciji, među raštrkanim Slabočujućima i Ništčujućima počeo se formirati zaseban ništčujući-slabočujući nacionalni identitet. Fronte Liberation National (FLN) postaje nakon II. Svjetskog rata predvodnik borbe za neovisnost Ništčujuće Zemlje koja rezultira povlačenjem vojske Svečujuće zemlje 3045. god.

FLN je zasnovao jednostranačku državu i ekonomiju sirovinskog tipa temeljenu na velikim socijalističkim projektima industrijalizacije i sveopće zaposlenosti, uz državno planiranje koje je trebalo nadomjestiti tržište. Generacija Ništčujućih rođena poslije stjecanja neovisnosti nije pamtila kolonijalne osvajače, već je jedino znala stranačko-vojnu strukturu ostarih vođa FLN-

a kao svojih vladara koji koč liberalizaciju zemlje. Neuspjeh socijalističke ekonomije, nagli porast stanovništva i pad cijena sirovina koje su predstavljale glavni proizvod Ništčujuće Zemlje na svjetskim tržištima prouzročili su porast društvenih suprotnosti.

Ništčujuća Zemlja je 3060. godine iskusila najveće demonstracije od uspostave neovisnosti. Mlada urbana sirotinja, koju je vojna hijerarhija koja je vladala s pomoću aparata FLN-a zanemarila, preuzela je kontrolu nad ulicama i demonstrirala sebe kao glavnu neovisnu silu u Ništčujućoj Zemlji pod kontrolom FDS-a (Front Deaf du Salut) koji je svoju moć demonstrirao pobjedom na prvim slobodnim izborima od uspostave neovisnosti, u lipnju 3062. i prosincu 3063. godine.

Uspjeh je bio posljedica sposobnosti stranke da ujedini mladu urbanu sirotinju i pobožnu srednju klasu koristeći se dinamičnom vjerskom inteligencijom kao vezivnim tkivom pokreta. No, FDS nikada nije uspio provesti svoju pobjedu na izborima.

Nakon što su ispitivanja javnog mnijenja pokazala da će FDS osvojiti apsolutnu većinu u parlamentu, vojska je svrgnula s vlasti predsjednika Ništčujuće Zemlje PPPX 27. listopada. 3064. godine, obustavila drugi krug izbora i zabranila FDS 13. studenog. iste godine.

Vojni udar za „spas demokracije“, potpomognut iz Svečujuće zemlje, FDS-u do danas služi kao primjer dvoličnosti juga koji silom sprečava slobodne izbore kada rezultati nisu u njegovu interesu. Vojni udar razbuktao

je građanski rat koji je trajao do 3073. godine. Sukobi prepuni zapanjujućeg nasilja i divljaštva rascijepili su Ništčujuću Zemlju. Borbe koje su izbile između vojske Ništčujuće Zemlje i militantnih skupina FDS-a razbuktale su se u gradovima i izvan njih te prouzročile raspad koalicije koja se nalazila iza FDS-a, dovodeći pobožnu srednju klasu i mladu urbanu sirotinju sve više u otvoreni sukob. Pobožna srednja klasa, čiji predvodnici su se uglavnom idenificirali s vođama raspuštenog FDS-a, simpatizirala je Armee Deaf du Salut (ADS), vojno krilo FDS-a i umjerene vjerske stranke.

Na drugoj strani, mlada urbana sirotinja u gradovima je jako težila identifikaciji s oružanim skupinama okupljenim pod zastavom Groupe Deaf Armee (GDA) koja je zagovarala totalitarni rat vlade i odbacivala sva primirja i kompromise. Pokret izvanredne brutalnosti koji je 3081. preuzeo kontrolu nad grupama još uvijek lojalnim FDS-u je privukao i malobrojne intelektualce koji su se prethodno povukli u ilegalnost. GDA je 3082. izvela terorizam u Svečujuću zemlju.

Besciljno nasilje kulminiralo je u jesen 3085. god. kada je ADS objavio unilateralno primirje s vladom. GDA je nastavila činiti nasilje. Građanski rat u Ništčujućoj Zemlji pokrenuo je val imigranata.

U vrijeme vladavine FLN-a u Svečujućoj zemlji je utočište nalazila oporba iz Ništčujuće Zemlje, a tijekom građanskog rata brojni izbjeglice i ilegalni

imigranti koji su se sklanjali od nasilja. Stare kolonijalne veze nastavile su se održavati. Ništčujuća Zemlja je služila kao izvor jeftinih sirovina i radne snage, a Ništčujući su u Svečujućoj zemlji mogli naći posao i visoke nadnice.

Višegeneracijska prisutnost u Svečujućoj zemlji stvorila je i novi soj Svečujućih, etničkih Nečujućih, kojima su Svečujući jezik i činjenica da su rođeni u Svečujućoj zemlji jamčili ravnopravnost sa sunarodnjacima. No, ekonomska kriza potaknula je Svečujući etnički nacionalizam te su doseljenici percipirani kao konkurenti u borbi za radna mjesta i izvor „onečišćenja“ tla Svečujuće zemlje. Politika Svečujućih koja je onemogućavala pluralizam identiteta i sprečavala iskazivanje različitosti dovela je do rasta mogućnosti za konflikt.

Teško je predviđati budućnost.

Riječ je o otprilike 11 milijuna ljudi od kojih 85 % nema riješena pitanja državljanstva i statusa. Iako se iz generacije u generaciju njihov ekonomski status poboljšava, oni su još uvijek najsiromašniji dio stanovništva Svečujuće zemlje i stoga stvarno ugroženi i potencijalno opasni....

Brutalno...ludo...opasno...? Ne, ne, samo sam izmijenila likove, mjesto i vrijeme radnje u članku autora Tarika Kulenović, objavljenog 4. 12. 2005. u Večernjem listu pod naslovom „Nova Alžirska pobuna“. U tom članku je i broj poginulih (100.000), što sam izbacila jer je zvučalo zastrašujuće.

Kroz povijest od samog početka čovječanstvo je oduvijek bila jedna velika fronta. 6 milijardi stanovnika danas žive na lijepoj našoj Zemlji- narodnosti različitih etničko-jezičnih pripadnosti, vjeroispovijesti, kul-

tura, tradicija i običaja, rasa... Svako ljudsko biće je fronta u malom u kojem biju svoje bitke da budu siti a ne gladni, da su u toplom a ne u hladnom, da su zdravi a ne bolesni, za pravdu i ljubav...

Stranice čovječanstva slažu se u knjigu a samo Bog ih može listati. Svi smo mi na tim stranicama. I gluhi i koji to nisu. Mukotrpne i dugotrajne su borbe gluhih na tim stranicama. Glasne borbe gluhih izgleda da se ne čuju dovoljno...

I za kraj - predsjednik Hrvatskog helsinškog odbora Žarko Puhovski je 10. 12. 2005. ustvrdio da se prvi put od 1996. u Hrvatskoj ove godine ozbiljno pogoršalo stanje ljudskih prava...

Verona Lisak - Brkičić

dija - iz medija - iz medija - iz medija - iz medija - iz medija - iz medija - iz medij

Ponedjeljak 12. 12. 2005.

38

Jutarnji LIST

ZAGREB

Prva gluha osoba turistička menadžerica

Nakon tri godine studiranja na Zagrebačkoj školi menadžmenta Vanda Šagovac jučer je zajedno sa svojih 35 kolega promovirana u dvorani kazališta ITD i na taj je način postala prva gluha osoba u Hrvatskoj koja je stekla zvanje turističkog menadžera. Vanda Šagovac je diplomirala s odličnim uspjehom, a prvi su joj čestitali suprug, sestrična i njezino dvoje djece.

Nakon srednje škole u Zagrebu i provalog radnog mjesta u autocentru koji je otišao stečaj, odlučila je, kaže, studirati turizam. - Turizam ne smije biti privilegij osoba koje čuju, već mora biti dostupan i onima koji su gluhi. Većinu hotela trebalo bi učiniti pristupačnijima za gluhe osobe, osoblje bi trebalo naučiti jezik gluhih osoba i kako se treba ophoditi s njima - ističe 40-godišnja Zagrepčanka. (I. Ž.)

Opaska Uredništva: Molimo cijenjene čitatelje da osvrtnite na članak gospodina Vinka Gazdika u "Glasu Slavonije" na predzadnjoj stranici našeg časopisa.

Posebno bi naglasio da svoju pažnju priklonite citatu ravnateljice OŠ Eugen Kumičić gospođe Majhen:

... - S druge strane, možda i majka ima previsoka očekivanja što se tiče djetetovog obrazovanja. Poznam je i vrlo je darovita osoba, ali nije za očekivati da će Dario završavati fakultet. Dječak bi mogao biti dobar majstor nekog zanata - zaključuje ravnateljica. ...

Pitamo se da li je stvarno potrebno komentirati njen citat... Ovaj put, dragi čitatelji, prepuštamo Vama da svoje komentare slobodno napišete. Nas je taj citat stvarno ostavio bez riječi... Sramota!!!

NEUPUĆENI UČITELJ GLAZBENOG ODGOJA U OŠ EUGEN KUMIČIĆ U SLATINI POUČAVA DJECU S PRILAGOĐENIM PROGRAMOM

Nagluhom dječaku s pužnicom jedinica iz glazbenog odgoja!

SLATINA - Dario Kokorić, jedanaestogodišnji dječak iz Bakića kod Slatine, rođen je gluhi. U šestoj godini života prikupljenim mu je novcem omogućena ugradnja umjetne pužnice na zagrebačkoj poliklinici Suvag.

Iako je kao dijete s posebnim potrebama trebao pohađati posebnu školu za osobe oštećenog sluha u Zagrebu, roditelji su ga odlučili školovati u svom rodnom mjestu u predgrađu Slatine.

Unatoč životnom hendikepu, uz pomoć roditelja i nastavnika, Dario je postao vrlo dobar učenik. Ove školske godine prvi je put počeo izbjegavati satove Glazbenog odgoja, što je posebno zabrinulo njegove roditelje. Razlog bijegu s nastave su ocjene prema kojima nije uspio udovoljiti osnovnim zahtjevima spornog predmeta. Iz ostalih predmeta ima četvorke i petice.

- Ne muči me toliko ocjena koliko činjenica da mi se sin nakon toga osjeća utučenim i manje vrijednim. Da je u pitanju negativna ocjena iz prirode, matematike ili nekog drugog predmeta koji može svladati, ne bi mi bilo krivo. Ali, gluhoj osobi dati jedinicu iz sviranja, slušanja i pjevanja, neshvatljivo mi je - kaže mama Ljiljana.

Nakon ugradnje umjetne pužnice upozorena je kako Dario nikada neće moći svirati ili pjevati, ali će u prilagođenom programu moći prepoznati taktove. Takve je vježbe kod liječnika u Zagrebu izvodio bez pogreške.

Isto je predložila učitelju glazbenog u OŠ Eugena Kumičića u Slatini, ali nije naišla na razumijevanje. Dario, kaže majka, nije svjestan težine svog hendikepa i volio bi biti kao i druga djeca, ali mu to ne polazi za rukom.

- Sve je više djece s potrebom za različitim prilagodbama u programu. No, još nismo imali slučaj kao što je Dario. Trudili smo se upoznati njegov problem i potrebe, te smo ga odlično uklopili u redovitu nastavu. Nije vezan uz program i ne mora ga zadovoljiti kao ostali učenici. Program se mora prilagoditi njemu - kaže Božica Majhen, ravnateljica OŠ Eugena Kumičića.

- Učitelj iz glazbenog ne traži mnogo. Imao je različite djece s posebnim potrebama. No za sada ne razumije u dovoljnoj mjeri što znači imati prilagođen program. Znao je da će jedno dijete s ugrađenom pužnicom doći njemu u razred, no uvjeren je da i takvo dijete mora ispuniti propisane elemente jednako kao i svi drugi učenici iz razreda. Sviranje, pjevanje i poznavanje teorije - elementi su ocjenjivanja u glazbenom odgoju. Savjetovali smo ga u vezi s tim i pokazao se spremnim učiniti promjene. Razumljivo je da mu je, za njemu novi pristup, potrebna prilagodba i vrijeme - kaže ravnateljica Majhen.

- S druge strane, možda i majka ima previsoka očekivanja što se tiče djetetovog obrazovanja. Poznam je i vrlo je darovita osoba, ali nije za očekivati da će Dario završavati fakultet.

Dječak bi mogao biti dobar majstor nekog zanata - zaključuje ravnateljica.

Dodaje kako je Dario bistar dečko i vrlo logično povezuje stvari. Njegovi će roditelji morati ulagati mnogo napora u njegovom daljnjem školovanju. Budu li htjeli, na raspolaganju će im i dalje biti kvalificirana stručna pomoć s posebnim metodama poučavanja unutar škole.

- U početku su dolazila djeca iz različitih područja i nisam znao što se s kojim djetetom događa. Dario je samo šutio pa sam mu davao negativne ocjene. Nisam tada znao da me ne čuje. Da je bar majka došla i obavijestila me. Došla je oko polugodišta. Kasnije i s ravnateljicom. Tek sam tada saznao što dječaka muči. Pojma nisam imao što je to pužnica. Kad sam shvatio, pokušao sam se prilagoditi. Stavio sam ga u prvu klupu - rekao je Josip Bojagić, učitelj glazbenog odgoja.

Iako tvrdi da mu je žao djetetovog položaja, konstatira kako dijete koje ne može čuti ne može dobiti ni ocjenu iz glazbenog. Za glazbeni nema prilagođenog programa. Predlaže da dječak i dalje dolazi na satove glazbenog odgoja, ali bez provjere znanja. Razlog je tome što gluha osoba ne čuje - a ono što ne čuje ne može ni znati, misli Bojagić.

Autor: Vinko GAZDIK

May 1993

\$2.50

Deaf Life

DEAF AND DUMB

DEAF-MUTE

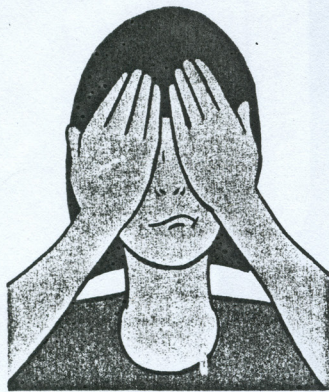
DEAF AND MUTE

MUTE

HEARING-IMPAIRED

HEARING-HANDICAPPED

AUDIOLOGICALLY HANDICAPPED

HEARING-DISABLED

HEARING-DEFECTIVE

NON-HEARING

CAN'T HEAR

DEAF

WHAT DO WE CALL OURSELVES?